

แคมป์ผู้อพยพในอิสราเอล

ความหมายของแคมป์

แคมป์หรือค่ายพักชั่วคราวของผู้อพยพ แรงงานต่างด้าว หรือผู้ลี้ภัยสงคราม ล้วนเป็นกลไกเชิงอำนาจของรัฐสมัยใหม่ในการควบคุมฝูงชนและจัดระเบียบพื้นที่ให้เป็นไปตาม กฎความมั่นคงของชาติ (Bauman, 2001; Katz, 2017) การมีชีวิตอยู่ในแคมป์ มิได้วางอยู่บนความมั่นคงทางพื้นที่ แต่คนที่อาศัยในแคมป์ต้องเผชิญกับความไม่แน่นอนและ เสี่ยงต่ออันตรายที่คาดเดาไม่ได้ ในแง่นี้ แคมป์และค่ายพักชั่วคราวคือพรมแดนของ การเคลื่อนย้ายและความเปลี่ยนแปลง ในขณะที่เดียวกันคนที่อยู่ในแคมป์จะถูกควบคุมตรวจสอบ จากผู้มีอำนาจ ทำให้ชีวิตตกอยู่ในการกักขังคล้ายนักโทษ ในโลกปัจจุบัน จะพบเห็นสถานการณ์ ของค่ายพักชั่วคราวและแคมป์จำนวนมาก โดยเฉพาะในยุคที่มีสงครามต่อสู้ผู้ก่อการร้ายข้าม ประเทศ การเคลื่อนย้ายแรงงานที่ผิดกฎหมาย และผู้อพยพลี้ภัยจากสงคราม แคมป์ที่เกิดขึ้น เพิ่มจำนวนอย่างรวดเร็วในช่วงปี 2000 เป็นต้นมา (Elden, 2006; Manica, 2005) ในประเทศอิสราเอลปัจจุบัน แคมป์มีอยู่ทั่วประเทศซึ่งเป็นวิธีการควบคุมผู้คนที่เดินทางอพยพ และเคลื่อนที่ให้อยู่ภายใต้ระเบียบของรัฐ ซึ่งเป็นภาพสะท้อนของภูมิรัฐศาสตร์ในพื้นที่ชาติ ของอิสราเอลที่เต็มไปด้วยสงครามและการสู้รบ (Kozlovsky, 2008)

แคมป์ยังเป็นเครื่องบ่งชี้ของระบอบการปกครองแบบอำนาจนิยม หรือ เผด็จการ (authoritarian regimes) ที่รัฐชาติสมัยใหม่สร้างวิธีการควบคุมที่แนบเนียน กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ แคมป์ผู้อพยพ คือ “สิ่งประดิษฐ์ของอำนาจ” (devices of power) เป็นเครื่องมือของรัฐ (state apparatuses) ที่สร้างขึ้นเพื่อจัดการกับกลุ่มคนที่มีใช้พลเมือง ได้แก่ ผู้อพยพ ผู้ลี้ภัยสงคราม หรือแรงงานพลัดถิ่น กลุ่มคนเหล่านี้ถือเป็นประชากรนอกระบบ ของรัฐ และเป็นกลุ่มที่ไร้อำนาจ (powerless people) รัฐใช้ที่ตั้งของแคมป์เป็นเครื่องยืนยัน สิทธิในการครอบครองดินแดน (desired territories) ในเวลาเดียวกัน คนที่อยู่ในแคมป์ก็ดิ้นรนเพื่อเรียกร้องสิทธิในการอยู่อาศัยในพื้นที่ซึ่งเป็นพรมแดนพิเศษที่ทำให้พวกเขาได้รับการดูแล ไปพร้อมกับการถูกควบคุม พื้นที่ของแคมป์และค่ายพักอาศัยจึงเต็มไปด้วยการต่อรองทาง อำนาจที่ซับซ้อนและเสี่ยงต่อการถูกขับไล่ตลอดเวลา

อิทธิพลของ Agamben (1998, 2005) ต่อการศึกษาชีวการเมืองและอำนาจรัฐ อธิบายว่าแคมป์ คือ พื้นที่ของการยกเว้นที่เป็นที่อยู่ของคนที่ถูกควบคุม ขาดสิทธิและเสรีภาพ ในสังคมสมัยใหม่ จะพบว่าชีวิตของคนที่ไร้สิทธิจะถูกจัดการด้วยอำนาจและถูกแยกออกไป

อยู่ตามลำพังในพื้นที่แคมป์ ชีวิตในแคมป์จึงอยู่ภายใต้การสั่งการและตรวจสอบที่เข้มงวด เช่นเดียวกับ Claudio Minca (2015) กล่าวว่าพื้นที่ของแคมป์เป็นเทคโนโลยีทางการเมืองที่รัฐสมัยใหม่ใช้จัดการชีวิตของคนที่ยิว ก้าวคือ แคมป์ทำให้เกิดการสร้างกลุ่มคนที่ไร้ความมั่นคงในชีวิต ในขณะที่ Derek Gregory (2006) กล่าวว่า ปัจจุบันสงครามมิได้เกิดขึ้นในเขตแดนรัฐชาติ แต่มันข้ามพรมแดนชาติ ทำให้พื้นที่สงครามไม่มีขอบเขตที่แน่นอน ดังนั้น รัฐอาจไม่สามารถควบคุมพื้นที่ได้อย่างเบ็ดเสร็จ ตัวอย่างเช่น สงครามของผู้ก่อการร้ายข้ามชาติเกิดขึ้นในพื้นที่ที่คาดเดาไม่ได้ ในแง่นี้ แนวคิดเรื่องชีวิตการเมืองในพื้นที่ที่รัฐอาจใช้อธิบายสถานการณ์ความขัดแย้งในพื้นที่ไม่ได้ รวมทั้งไม่สามารถเข้าใจชีวิตของผู้คนที่สร้างความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนและบทบาทผู้กระทำการเมื่ออยู่ในแคมป์ เนื่องจากความคิดของ Agamben สนใจการกระทำของรัฐที่มีต่อคนที่ไร้อำนาจ แต่มิได้สนใจว่ากลุ่มคนไร้อำนาจสามารถต่อต้านอำนาจและสร้างการเปลี่ยนแปลงได้

การทำความเข้าใจแคมป์จึงต้องมองเห็นความซับซ้อนของผู้กระทำที่หลากหลาย ทั้งกลุ่มคนที่เป็นผู้อพยพ แรงงานต่างด้าว ผู้ลี้ภัย เจ้าหน้าที่รัฐ เจ้าหน้าที่จากองค์กรพัฒนาเอกชน ผู้กำหนดนโยบาย และผู้มีอำนาจสั่งการ คนเหล่านี้ต่างตอบโต้และมีปฏิสัมพันธ์กัน อย่างไรก็ตาม แคมป์คือพื้นที่ทางการเมืองที่มีองค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วน คือ หนึ่ง ส่วนที่เป็นพื้นที่ทางกายภาพที่ถูกสร้างให้เป็นขอบเขตแยกขาดจากพื้นที่อื่น สอง เป็นพื้นที่ของการจัดระเบียบและการควบคุม และ สาม เป็นพื้นที่อาศัยของคนต่างวัฒนธรรม เชื้อชาติ และศาสนา (Katz, 2017)

วจรแคมป์ในอิสราเอล - ปาเลสไตน์

ค่ายพักอาศัยของผู้อพยพทั้งผู้ลี้ภัยและแรงงานต่างด้าวในเขตประเทศอิสราเอล และปาเลสไตน์ เป็นสิ่งที่พบเห็นได้ทั่วไปและเป็นพื้นที่รวมของคนต่างเชื้อชาติและศาสนา รวมทั้งเป็นพื้นที่ของการปฏิบัติทางการเมือง ในกรณีแคมป์ผู้อพยพชาวปาเลสไตน์ ถูกสร้างขึ้นในช่วงสงครามในปี ค.ศ. 1948 และยังคงสืบเนื่องมาถึงปัจจุบัน แคมป์ผู้อพยพจำนวนมากในอิสราเอลสะท้อนให้เห็นความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างชาวอิสราเอลแบบชนกลุ่มน้อยที่มีความแตกต่างทางชาติพันธุ์และศาสนา นับจากมีขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองของชาวยิว หรือ Zionist moment ซึ่งต้องการสร้างประเทศของตัวเอง ทำให้พื้นที่ของอิสราเอลกลายเป็นที่ตั้งแคมป์ของชาวยิวจำนวนมาก จนกระทั่งชาวยิวมีอำนาจควบคุมพื้นที่ ในขณะที่กลุ่มอาหรับกลายเป็นชนกลุ่มน้อยในเขตนี้ จะเห็นว่าความพยายามของชาวยิวทำให้ตนเองกลายเป็นชนกลุ่มใหญ่ในพื้นที่ปาเลสไตน์ ในช่วงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20 แคมป์ของชาวยิว ถูกสร้างขึ้นในพื้นที่ทุรกันดารภายใต้การควบคุมของรัฐบาลอังกฤษ จนถึงปี ค.ศ. 1948

เมื่อเกิดสงครามระหว่างชาวอาหรับกับชาวอิสราเอล มีการสร้างแคมป์ผู้ลี้ภัยชาวปาเลสไตน์ขึ้นมา ใกล้กับชายแดนประเทศอาหรับ นอกจากนี้ ยังมีการสร้างแคมป์ชั่วคราวของกลุ่มชนพื้นเมืองเบดูอินและกลุ่มปาเลสไตน์ที่เคลื่อนย้ายไปตามฤดูกาล รวมทั้งรัฐบาลอิสราเอลได้สร้างแคมป์สำหรับผู้อพยพชาวยิวที่เดินทางมาจากต่างชาติ (Katz, 2016)

หลังสงครามปี ค.ศ. 1967 มีการสร้างค่ายที่พักของชาวยิวเพื่อเป็นที่อาศัยถาวร โดยชาวยิวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจจะซื้อที่ดินจากอิสราเอลเพื่อสร้างเป็นที่อยู่อาศัย รวมทั้งการสร้างค่ายกักกันสำหรับชาวปาเลสไตน์ที่ออกมาประท้วงและต่อสู้กับชาวอิสราเอล อย่างไรก็ตาม รัฐบาลอิสราเอลจะเข้ามาควบคุมค่ายกักตัวของชาวปาเลสไตน์อย่างเข้มงวด (Ramadan, 2013) ในช่วงทศวรรษ 1990 มีการสร้างค่ายกักกันผู้อพยพจากสหภาพโซเวียตและประเทศยุโรปตะวันออก จนถึงปี ค.ศ. 2005 ค่ายที่พักของชาวอิสราเอลถูกรื้อออกจากฉนวนกาซ่า (Elden, 2009) ในปี ค.ศ. 2013 แคมป์ของชาวปาเลสไตน์ถูกสร้างขึ้นใหม่และถูกทำลายลงอย่างรวดเร็ว ในปีเดียวกันนั้น มีการสร้างค่ายที่พักชั่วคราวให้กับชาวแอฟริกันที่อพยพในเขตทะเลทรายเนเกฟ จะเห็นว่าพื้นที่ของอิสราเอลและปาเลสไตน์ถูกใช้เป็นแคมป์หลากหลายประเภท บ่งบอกให้ทราบว่าแคมป์คือกลไกทางการเมืองที่ชาวอิสราเอลใช้ควบคุมและจัดการกลุ่มคนที่หลากหลาย รัฐอิสราเอลที่ก่อตัวจากขบวนการเคลื่อนไหวของชาวยิว (Zionist) คือ แกนของอำนาจที่พยายามครอบครองดินแดนเพื่อสร้างชาติอิสราเอล (Kramer, 2011)

ดินแดนอิสราเอลปัจจุบัน เคยเป็นที่อยู่ของชาวอาหรับมาก่อน ในราวปี ค.ศ. 1850 คาดว่ามีชาวยิวอาศัยอยู่ในพื้นที่นี้ประมาณ 13,000 คน ซึ่งกระจายตัวอาศัยอยู่ในเมือง Jerusalem, Safed, Tiberias และ Hebron (Kramer, 2011) ชาวยิวที่อาศัยในพื้นที่นี้ คาดหมายว่าจะสร้างดินแดนของตนเองด้วยอุดมการณ์ชาตินิยมและความทันสมัย ทำให้เกิดลัทธิ Zionism ที่เชื่อว่าพระเจ้าจะช่วยให้ชาวยิวมีชีวิตรอดและสร้างชาติขึ้นมาใหม่ได้ (Neumann, 2011; Ohana, 2010) อุดมการณ์สร้างชาติของชาวยิวเติบโตจากการสร้างค่ายที่พักอาศัยในเขตของชาวอาหรับ ค่ายดังกล่าวค่อย ๆ ขยายตัวขึ้นเรื่อย ๆ (Yiftachel, 2006) ชาวยิวเชื่อว่าพื้นที่ที่เป็นค่ายพักอาศัยคือ “ดินแดนตามสัญญา” (promised land) ช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สองเป็นต้นมา ที่พักอาศัยของชาวยิวคือกลไกของการสร้างชาติทำให้เกิดการผลักดันชาวอาหรับให้ออกไปจากพื้นที่อิสราเอล ผู้อพยพชาวยิวที่มาจากประเทศยุโรป ซึ่งเรียกตัวเองว่า “Ashkenazim” และชาวยิวจากประเทศอาหรับ เรียกตัวเองว่า “Mizrahim” เริ่มเดินทางเข้าสู่ปาเลสไตน์มากขึ้น (Katz, 2016) ในช่วงปี ค.ศ. 1948 - 1967 เกิดสงครามสู้รบระหว่างชาวยิวกับชาวอาหรับหลายครั้ง ทำให้เกิดการขับไล่ชาวอาหรับออกไปจากอิสราเอล และถูกควบคุมให้อยู่ในเขตฉนวนกาซ่า และ West Bank (Kozlovsky, 2008)

ช่วงหลังปี ค.ศ. 1967 แคมป์ของชาวยิวค้อย ๆ หายไป เนื่องจากรัฐบาลอิสราเอลพยายามสร้างเมืองใหม่ให้กับชาวยิวเพื่อทำให้เกิดการสร้างชาติที่ทันสมัย ในขณะที่แคมป์ผู้อพยพของชาวอาหรับและชาวเบดูอิน ไม่ได้รับการดูแลจากอิสราเอล คุณภาพชีวิตของชาวอาหรับและเบดูอินจึงตกต่ำ (Katz, 2015) ตัวอย่างความแตกต่างของแคมป์ชาวยิวและชาวเบดูอิน เช่น แคมป์ Yeruham ของชาวยิว สร้างในปี ค.ศ. 1951 ในเขตทะเลทรายเนเกฟ ทำให้ได้ชื่อว่า “เมืองในทะเลทราย” แคมป์นี้กลายเป็นที่หลบซ่อนของผู้อพยพจากจนวนกาซ่าเพื่อที่จะเดินทางหนีไปที่จอร์แดน ในขณะที่รัฐบาลอิสราเอลคิดว่าแคมป์แห่งนี้คือจุดยุทธศาสตร์สำหรับการเดินทางไปสู่ทะเลแดง อย่างไรก็ตาม เขตทะเลทรายเนเกฟเป็นที่อยู่ดั้งเดิมของชาวเบดูอิน ซึ่งยังชีพด้วยการเร่ร่อนเลี้ยงสัตว์ในเขตแห้งแล้งในพรมแดนรอยต่อระหว่างอียิปต์และจอร์แดน แต่หลังจากที่อิสราเอลเข้ามาควบคุมพื้นที่แห่งนี้เพื่อให้เป็นที่พักของชาวยิวที่อพยพเข้ามาเพิ่มขึ้นในช่วงปี ค.ศ. 1948 - 1951 (ประมาณ 685,000 คน) ส่งผลให้ชาวเบดูอินถูกจำกัดพื้นที่ให้อยู่ในแคมป์ที่เรียกว่า Rachme ทั้งนี้ เขตทะเลทรายเนเกฟจึงเป็นพื้นที่ทางการเมืองที่ผู้นำอิสราเอลคาดหวังที่จะทำให้เป็นดินแดนของชาวยิว (Kozlovsky, 2008) คาดว่าในปี ค.ศ. 1952 มีชาวยิวที่อาศัยอยู่ในค่ายพักในเขตทะเลทรายประมาณ 257,000 คน ในขณะที่มีชาวปาเลสไตน์ประมาณ 700,000 คนกลายเป็นผู้อพยพในค่ายกักกันของอิสราเอล

ความไม่เท่าเทียมในแคมป์

แคมป์ของชาวยิวจะได้รับการคุ้มครองจากหน่วยทหารของอิสราเอล ทำให้การใช้ชีวิตในแคมป์มีลักษณะเหมือนเป็นการฝึกทหารที่ทุกคนต้องอยู่ในกฎระเบียบที่เคร่งครัด ชาวยิวที่เข้ามาอยู่ในแคมป์เดินทางมาจากหลายประเทศ ทั้งโรมาเนีย เขตเอเชีย และแอฟริกาตอนเหนือ สภาพแวดล้อมของแคมป์จะถูกกั้นด้วยรั้วลวดหนาม บ้านพักจะสร้างจากไม้ น้ำที่ใช้บริโภคและอุปโภคมาจากบ่อบาดาล แคมป์ระยะแรกยังไม่มีสาธารณูปโภคที่ครบถ้วน ขาดแคลนระบบไฟฟ้าและการกำจัดน้ำเสีย การใช้ชีวิตในแคมป์จึงยากลำบาก ชาวยิวในแคมป์จึงต้องการย้ายไปอยู่ในที่ที่สะดวกสบาย แต่กฎที่เข้มงวดทำให้การย้ายที่อยู่ทำได้ยาก รัฐบาลอิสราเอลมองว่าชาวยิวที่อพยพเข้ามาอยู่ในแคมป์ที่ทุรกันดารจะเป็นแรงงานให้กับชาติและเป็นเครื่องมือทางการเมืองเพื่อให้แคมป์กลายเป็นสัญลักษณ์ของการครอบครองดินแดน สิ่งสำคัญคือรัฐบาลอิสราเอลต้องการเปลี่ยนผู้อพยพชาวยิวให้กลายเป็นพลเมืองของชาติ ซึ่งจะต้องเป็นแรงงานให้รัฐ ในทางตรงกันข้าม ผู้อพยพชาวยิวที่มีชีวิตทุกข์ยากในแคมป์ไม่ได้รับการดูแล และยังมีการแบ่งแยกระหว่างยิวจากยุโรปและยิวจากอาหรับ ยิวที่มาจากยุโรปจะได้รับการยอมรับมากกว่าเพราะมีวัฒนธรรมก้าวหน้าแบบชาวยุโรป ส่วนยิวจากอาหรับถูกมองว่ามีวัฒนธรรมที่ล้าสมัย (Bernstein, 1981; Khazzoom, 2005)

ปัจจุบันแคมป์ Yeruham กลายเป็นเมืองที่พักอาศัยของชาวยิวที่ยังคงอยู่ในความยากลำบากและห่างไกลจากความเจริญ ชาวยิวในเมืองส่วนใหญ่มีฐานะยากจนและต้องพึ่งความช่วยเหลือจากหน่วยงานภายนอก รวมทั้งเป็นที่อยู่ของชาวยิวที่อพยพมาจากอาหรับซึ่งมีวัฒนธรรมที่ต่างไปจากชาวยิวที่มีพื้นเพจากยุโรป ชาวยิวใน Yeruham พยายามต่อต้านและเรียกร้องสวัสดิการและความเป็นธรรมจากรัฐบาลอิสราเอล นอกจากนี้ แคมป์ Rachme ของชาวเบดูอินกลุ่มย่อยที่ชื่อซาราซิน มีคนอาศัยอยู่ประมาณ 1,200 คน แคมป์นี้ตั้งขึ้นในช่วงทศวรรษ 1950 แต่ไม่ได้รับการดูแลจากรัฐบาลอิสราเอล ทำให้คนในแคมป์มีชีวิตที่ยากลำบาก ไม่มีไฟฟ้าและประปา มีเพียงพลังงานแสงอาทิตย์ เมื่อเจ็บป่วย พวกเขาต้องเดินทางไปรักษาที่เมือง Yeruham ฐานะของชาวเบดูอินในแคมป์แห่งนี้ไม่มีกฎหมายรับรองความเป็นพลเมืองและไร้สวัสดิการของรัฐ รัฐบาลอิสราเอลคิดว่าชาวเบดูอินเป็นคนที่บุกรุก ทั้ง ๆ ที่พวกเขาอยู่อาศัยในพื้นที่นี้มายาวนานก่อนที่ชาวยิวจะอพยพเข้ามาตั้งแคมป์ ปัจจุบัน รัฐบาลอิสราเอลจึงพยายามผลักดันให้ชาวเบดูอินอพยพออกไปจากแคมป์ และห้ามมิให้ก่อสร้างบ้านเพิ่มเติม

ปัจจุบัน ชาวเบดูอินประมาณ 200,000 คน ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตเมือง ส่วนน้อยที่ยังคงอาศัยในแคมป์ที่ทุรกันดารและปราศจากระบบสาธารณูปโภค อย่างไรก็ตาม ชาวเบดูอินยังรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีและความเชื่อที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาหลายชั่วอายุ เมื่อรัฐบาลอิสราเอลมิให้ชาวเบดูอินปลูกสร้างบ้านใหม่ และต้องอาศัยอยู่ในเขตควบคุม ทำให้ที่อยู่อาศัยของชาวเบดูอินคับแคบ เมื่อมีลูกหลานเพิ่มขึ้น บ้านของพวกเขาก็มีความแออัด ปัญหานี้ทำให้ชาวเบดูอินตกอยู่ในสภาพถูกบังคับ หลายครอบครัวจึงต้องย้ายออกจากแคมป์เพื่อไปอยู่ในอาคารที่พักที่รัฐบาลอิสราเอลสร้างไว้ซึ่งหมายถึงการละทิ้งถิ่นที่อยู่ของพวกเขาที่เคย เมื่อย้ายไปอยู่ในตึก ทำให้พวกเขาต้องเปลี่ยนวิถีชีวิตไปเป็นแรงงานในเมือง การควบคุมของรัฐบาลอิสราเอลเพื่อให้คนต่างเผ่าพันธุ์และศาสนาอยู่ในพื้นที่จำกัดและปราศจากความช่วยเหลือถือเป็นกลไกที่ทำให้อิสราเอลจัดการพื้นที่ได้อย่างเด็ดขาดภายใต้อุดมการณ์ชาตินิยมทางเผ่าพันธุ์ จะเห็นว่า ชนกลุ่มน้อยและคนต่างเชื้อชาติที่อาศัยอยู่ในอิสราเอลล้วนถูกกดทับและไม่ได้รับสิทธิทางสังคม (de Muynck & Shoshan, 2005; Sanyal, 2014)

Katz (2017) กล่าวว่า การสร้างแคมป์ผู้อพยพของรัฐบาลอิสราเอล คือกลไกที่ทำให้มนุษยกลายเป็นวัตถุเพื่อให้รัฐนำไปใช้เป็นแรงงาน ถ้าเป็นชาวยิวอพยพต้องถูกควบคุมให้เป็นพลเมืองที่รองรับการพัฒนาประเทศ ในขณะที่กลุ่มชาติพันธุ์อ่อน ๆ จะถูกขับไล่ออกจากพื้นที่หรือถูกทำให้เป็นแรงงานราคาถูก สิ่งเหล่านี้คือ การเมืองเชิงพื้นที่ที่แคมป์คือเครื่องมือกำหนดว่าใครควรจะมีสิทธิและไร้สิทธิทางสังคม นอกจากนี้ แคมป์ยังเป็นกลไกของอำนาจเพื่อขยายพรมแดนชาติ ที่ตั้งของแคมป์จะถือเป็นสัญลักษณ์ของการมีอำนาจเหนือพื้นที่นั้น ในทางตรงกันข้าม คนที่อาศัยในแคมป์มิได้ตกอยู่ใต้อำนาจแบบเบ็ดเสร็จ พวกเขาพยายามต่อสู้

ขัดขืนเพื่อให้ได้สิทธิและโอกาสในการสร้างชีวิต (Rygiel, 2011) แต่การต่อสู้เป็นไปด้วยความยากลำบากเพราะอำนาจรัฐสร้างกฎระเบียบที่เข้มงวด Nando Sigona (2015) กล่าวว่าชีวิตของคนในแคมป์มีปฏิสัมพันธ์ที่ซับซ้อน รูปแบบสังคมในแคมป์เสมือนการจัดระเบียบให้คนในกลุ่มทำสิ่งต่าง ๆ ตามเป้าหมายของแคมป์ ทำให้เกิดสภาวะ “ความเป็นพลเมืองแคมป์” (campzenship) ที่สร้างความร่วมมือและการกระทำต่างไม่หยุดนิ่ง อาจกล่าวได้ว่า แคมป์มิได้เป็นเพียงพื้นที่ควบคุมที่รัฐเข้ามาจัดการผู้คน แต่ยังเป็นพื้นที่ชีวิตที่คนในแคมป์จัดการสิ่งต่าง ๆ ด้วยโลกทัศน์ของตนเอง

ผู้เขียน

ดร.นฤพนธ์ ต้วงวิเศษ

ผู้จัดการฝ่ายวิจัยและส่งเสริมวิชาการ ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร

เอกสารอ้างอิง

- Agamben, G. (1998). *Homo Sacer: sovereign power and bare life*. Stanford: Stanford University Press.
- Agamben, G. (2005). *State of Exception*. Chicago: University of Chicago Press.
- Bauman, Z. (2001). A Century of Camps? In P. Beilharz (Ed.), *The Bauman Reader* (pp. 230–266). Oxford: Blackwell.
- Bernstein, D. (1981). Immigrant transit camps: The formation of dependent relations in Israeli society. *Ethnic and Racial Studies*, 4(1), 26–43.
- de Muynck, B. & Shoshan, B. (2005). One Land Two Systems. *FAST*, 1, 4–8.
- Elden, S. (2006). Spaces of humanitarian exception. *Geografiska Annaler: Series B, Human Geography*, 88(4), 477–485.
- Elden, S. (2009). *Terror and territory: the spatial extent of sovereignty*. Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Gregory, D. (2006). The black flag: Guantánamo Bay and the space of exception. *Geografiska Annaler*, 88 (4), 405–427.
- Katz, I. (2015b). Spreading and concentrating: The Camp as the space of the frontier. *City*, 19(5), 722–735.
- Katz, I. (2016). Camp evolution and Israel’s creation: between ‘state of emergency’ and ‘emergence of state’. *Political Geography*, 55, 144–155.
- Katz, I. (2017). The Common Camp’: temporary settlements as a spatio-political instrument in Israel-Palestine. *The Journal of Architecture*, 22(1), 54-103.
- Khazzoom, A. (2005). Did the Israeli state engineer segregation? On the placement of Jewish immigrants in development towns in the 1950s. *Social forces*, 84 (1), 115–134.

- Kozlovsky, R. (2008). Temporal States of Architecture: Mass Immigration and Provisional Housing in Israel. In S. Isenstadt and K. Rizvi, K (Eds.), *Architecture and Politics in the Twentieth Century: Modernism and the Middle East* (pp. 140–60). Washington: University of Washington Press.
- Krämer, G. (2011). *A history of Palestine: from the ottoman conquest to the founding of the state of Israel*. Princeton: Princeton University Press.
- Minca, C. (2005). The return of the camp. *Progress in Human Geography*, 29(4), 405–412.
- Minca, C. (2015). Geographies of the Camp. *Political Geography*, 49, 74-83.
- Neumann, B. (2011). *Land and Desire in Early Zionism*. Waltham, Mass: Brandeis University Press.
- Ohana, D. (2010). *Political Theologies in the Holy Land: Israeli Messianism and Its Critics*. London: Routledge.
- Ramadan, A. (2013). Spatialising the refugee camp. *Trans-actions of the Institute of British Geographers*, 38(1), 65–77.
- Rygiel, K. (2011). Bordering solidarities: migrant activism and the politics of movement and camps at Calais. *Citizenship studies*, 15(1), 1–19.
- Sanyal, R. (2014). Urbanizing Refuge: Interrogating Spaces of Displacement. *International Journal of Urban and Regional Research*, 38(2), 558–72.
- Sigona, N. (2015). Campzenship: reimagining the camp as a social and political space. *Citizenship Studies*, 19(1), 1–15.
- Yiftachel, O. (2006). *Ethnocracy: Land and identity politics in Israel/Palestine*. Pennsylvania: University of Pennsylvania Press.